

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetéseket és hirdetések
 saadására nem állalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők

József főherceg.

Az egész magyar nemzet lelkesedéssel köszönti József főherceget, aki hivatva van a felkavart válságban rendet teremteni.

A diadalmas hadvezér most a béke győzelmét kíséri meg kivívni.

Nehéz a feladat, melyre vállalkozik. Feltörekvő stréberek kapaszkodásával,

elszánt emberek erőszakoskodásával, felizgatott tömegek hangulatával kell megbirkóznia. De ezzel szemben támaszkodhatik minden jó magyar ember egész erejére, a fővárosi utcával szemben a vidéki milliókra, a hivatásos izgatók porázán vezetett tizezrekkel szemben a dolgozó milliókra.

Ha valaki képes egyesíteni a nemzetet a romboló belső ellenségekkel és a fenyegető külső támadással szemben, az József főherceg.

Aki a harctéren, a halállal szemben egyesíteni képes volt a katonákat, bizonynyal egyesíteni fogja tudni az életre a polgárokat.

József főherceg proklamációja.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) József főherceg tábornagy ma este a következő proklamációt bocsátotta ki:

A Nemzethez!

Öfelsége, koronás királyunk azzal bizott meg, hogy a válságos helyzetnek oly megoldását hozzam létre, mely a nemzet egyetemének nemcsak biztosítja, hanem életbe is lépteti a haza teljes önállóságát és függetlenségét.

Nagy és elhatározott lépés ez, mert a külügyi vonatkozásokban, a haderő önálló tételében, a gazdasági berendezésekben az országot a kor szellemében átalakítja és a széles néprétegek érdekeinek megfelelő módon való valóra váltását biztosítja. A béke mielőbbi elérése mellett ezeknek jövőre való biztosítása a főcélunk, ezért a népek nemzetközi nagy szövetségének megalakítása irányítsa törekvéseinket.

Állami területünk épségének és egységének megóvása és azoknak a veszedelmeknek elhárítása, mely a béke megkötéséig is fenyeget bennünket, azt a feladatot rója elém, hogy az összes nemzeti erők egyesítését, a közérzületnek azt az összeforrását keltssem fel, amely egyedül vezethet a cél elérésére. Bizalommal fordulok ezért a nemzet minden hű fiához, hogy segítse elő ennek a célnak elérését és félretéve minden ellentétet, minden önző érdeket, őrizze meg az ország törvényes rendjét, szegődjék higgadsággal, komolysággal és önzetlen odaadással a szent nagy ügy szolgálatába. Az erők egyesítése megéri az összetartás gyümölcsét.

Hazánk épségének megóvását, önállóságát és függetlenségét, a társadalom rendjét és a közérdekű berendezkedéseket a béke áldásainak és a jövő fejlődésének biztosítanunk kell! Hazafias érzületem egész melegével kérem e nehéz és súlyos feladatokhoz a nemzet támogatását.

JÓZSEF főherceg.

Károlyi kudarca.

Bécsből jelentik a Tiszántúlnak: KÁROLYI TÁRGYALÁSAI MEGHIUSULTAK.

Hála Istennek! Ezzel a fohászkozással fogadja a dolgozó — és nem az ordító — ország a bécsi táviratot. Végre jön valami jó is Bécsből.

Károlyi tárgyalásainak meghiusulása felszabadítja az ország egészséges közvéleményét az alól a nyomás alól, mely alatt két héttig voltunk. Nem kevesebb fenyegetett bennünket, minthogy Ma-

gyarország kormánya egyszerűen szabadkőműves kezekbe kerül, ha Károlyi feltételeit elfogadják és azok alapján nyer Károlyi megbízatást a kormányalakításra.

Károlyi tudvalevőleg egyszerűen úgy állította fel a tételt, hogy egyedül ő van hivatva megmenteni az országot, még pedig kizárólag a maga pártjának néhány tagjával, a tulzó nemzetiségekkel, a radikálisokkal, szabadkőművesekkel és a szociálistákkal. Kézenfekvő dolog, hogy ez a kormány minden lett volna, csak nem nemzeti, nem magyar, sőt — nem is királyi kormány. A nemzetiségeknek nem kell a magyarság, a

radikálisoknak nem kell a nemzeti irány, a szociálistáknak ismerjük a véleményét a királyságról, a szabadkőműveseknek a kereszténységről. Az a kormány, amelyet Károlyi — az ő híveinek kürtölése szerint — megalakítani szándékozott, egyszerűen koporsószállítója lett volna a magyar nemzeti államnak, a magyar királlyságnak, Árpád és Szent István ezer év viharait kiállt fenséges alkotásának.

Nagy és bátor elhatározás volt az, mely ezt a mindnyájunkat fenyegető veszélyt az országról elhárította. Heteiken át az egész sajtó süvítette Károlyi nevét és teliharangozták a világot az-

zal, hogy vagy Károlyi, vagy felfordulás következik. Egy törpe kisebbség lett itt hangadó, mely féktelen terrort követelte a hatalmat kizárólag a maga részére.

Már készen volt az osztozkodási terv is: az új kormány csak két tagja került volna ki a Károlyi pártból, a többin a szociálisták, a radikálisok, és a tulzó nemzetiségiek osztoztak volna és így osztoztak volna ezek Magyarországon is. Miért? Mi címen? Csak a terror jogán! Mert igenis, a szociálistáké Budapest utcája, lévén ott 40,000 szervezett tagjuk. A radikális párt — néhány szabadkőműves ügyvéd és újságíró lármás csapatja, az egész elférne egy nagyobb szerkesztőségi szobában. A nemzetiségi tulzók még a maguk nyelvén beszélőket sem egyesítik, mert a józan nemzetiségi elemek nem osztják a tulzók követeléseit. Egy törpe kisebbség állott Károlyi háta mögött, melynek két szó volt a programja: hatalomra jutni. Hogy mit csináltak volna a hatalommal, azt programjuk és egyéniségük előre megmagyarázza.

A terv egyelőre nem sikerült. Hangsúlyozzuk: csak egyelőre. Ez a kis sereg sokkal elszántabb, sokkal szervezettebb, hogyszem hatalmi törekvéseiről simán lemondjon. Megnőttek a száruaik és megjött az étvágyuk. A Károlyi-párt jobb érzésű elemeivel, sőt — ha eddigi csatlósainak káros befolyása alól szabadulni tud — magával Károlyival is lehetséges lenne később az együttműködést megtalálni. A radikálisokkal, szabadkőművesekkel, nemzetközi szociálistákkal és a nemzetiségi izgatókkal: soha. Ezek tovább is minden rendelkezésükre álló eszközzel arra fognak törekedni, hogy az ellenkező véleményű többséget lehengereljék és a hatalmat bármilyen áron kezükbe kaparintsák. Számolni kell tehát velük és lehetetlenné kell tenni, hogy a jövőben még egyszer csak annyira is előtérbe tolakodhassanak, mint most tették.

Mostani felbukásuknak egy a magyarázata: el tudták pillanatra hitetni, hogy többség, vagy legalább is nagyobb tömeg áll a hátuk mögött, holott a valóságban nem áll mögöttük más, mint egy kis, de nagyon jól szervezett csapat. Csak nagy zajt csapaak, mint valamikor Gedeon zsidai. Ok sincsenek sokkal többen, ha jól összeolvasuk őket.

Meg kell tehát mozdítani az eddigi lomha és szervezetlen igazi többséget.

Ebből a szempontból első szavunk a Központi Sajtóvállalat részvénytársaság igazgatóságához hangzik.

A vidék keresztény lakossága nevében, mely a tíz millió koronát összeadta a központ lelkesítő felszólítására, most mi fordulunk a központhoz: teremtsék meg azt az ígért központi pártok feletti keresztény napilapot azonnal! Korlátoló rendeletek, akadékoskodó papírközpontok vannak? El

kell söpörni: Tessék tüntetést rendezni nem kérvényezni, hanem 19 millió keresztény nevében követelni! Mi vagyunk Magyarország és mi keresztény magyarok másajku keresztény testvéreinkkel együtt, a kik a tízmillióhoz szintén bőségesen hozzájárultak, követeljük a radikális és szabadkőműves sajtómonopólium bilincseinek összetörését, követeljük a sajtószabadságot, követeljük, hogy a magunk központi nagy sajtóját megteremtsük. Ennek a követelésnek adjon hangot azonnal a Központi Sajtóvállalat igazgatósága. Azt mondták nekünk, hogy a központi nagy keresztény sajtó megteremtése elsősorban pénzkérdés. Nos hát, a pénz megvan, tessék dolgozni, a kikre a vezetést rábízták. Nem lehet tünni egy percig se tovább, hogy a Világ, Népszava, Pesti Napló, Virradat és más efféle irányu lapok úgy adhassák ki magukat, mintha ők volnának az igazi közvélemény, holott valóságban — csak Gedeon háromszáz zsidaja verdes össze repedt fazekakat.

Másodszor tessék félretenni minden apró, kicsinyes és önző személyes vagy pártszempontot és hivatott vezérek tömörítsék az egész Magyarországot egy táborba. Ennek a tábornak programja él és készen áll Magyarország minden igaz fiának a szívében, csak ki kell onnan olvasni és hangot kell neki adni. Követeli minden igaz magyar az igazságos békét, Magyarország területi épségének kérlelhetlen fönntartását, (még a cseh-tótokkal és délszlávokkal szemben is, Károlyi ur!), szociális reformokat (a hadimilliomosokkal szemben is, Kunfi ur!), az árdrágítók által becstelenül összeharácsolt háborus milliók és milliárdok elkobzását, az árdrágítók kérlelhetlen megbüntetését, galíciai és más külföldi uzsorások kiverését, a perszonális unió megvalósítását, a magyar katonaság hazahozatalát, olyan választójogi reformot és a kerületeknek olyan igazságos beosztását, hogy ne az itthon ült sztrájkoló, hanem a hazáért vérző nép döntsene az ország sorsa fölött. Követeljük a békét a nemzetiségekkel a magyar nemzeti egység alapján, a falusi nép kulturájának emelését, jó közigazgatást, mindenki által érthető törvényeket, a falusi nép életének és egészségének hathatós védelmét, a korcsmák bezárását, (ez nem antiszemizmus, Buchinger ur!), a fölösleges központok szétrobbantását, a katonai felmentések terén egyenlő és igazságos elbánást, követeljük pénzünk értékének megjavítására az önálló magyar nemzeti bankot, egészséges vámpolitikát, — szóval követeljük a keresztény szellemben megújuló, igazán szabad, még a Lipótvároستól is független Magyarországot!

Ezt a zászlót tessék kibontani Budapesten és 19 millió magyar életet és vért áldozni készen fog alája sorakozni!

*

Egy nagy magyar tanító halála.

Jánosházy János nyugalmazott elemi iskolai tanító tegnap 89 éves korában elhunyt Nagyváradon. Vele egy ritka mintaképe a hazafias érzésű, önértetes tanítóknak távozott az élők sorából.

Jánosházy János Nagyváradon kisdévodót tartott fenn a Körös utcában, egész 1869 ig, amikor is községi iskolai tanító lett. Nevezetes ember volt a kistermetű tanító, Sal Ferencsel, a későbbi polgármesterrel együtt egyetemet végzett, lehetett volna belőle fiskális, közigazgatási tisztviselő, de ő életprogramul azt a hivatást választotta, hogy majd a kis gyermekeket tanítja meg, hogyan kell magyarnak lenni. Leveszi őket — mondotta Réz Mihálynak — az anya emléiről s beléjük csepegteti a magyar gondolkodást, a magyar érzést és erkölcsöket. S ehhez az életsorshoz, ehhez a nagy és szent hivatáshoz késő öregségéig ragaszkodott, amig 1897 ben nyugalomba ment. Fia, László 32 éves korában már egyetemi magántanár, az ő nevelési módszerének mintaképe, fiatalon halt meg. Ő tervezte a Tattersall helyén létesített állandó állatvásár terveit, amelynek kivitelével is megbízták. Az építkezés halálos betegségét szerzett neki s rövidesen elpusztult.

Jánosházy független ember volt egész életében, nem tűrte, hogy valaki vezesse. Valódi jellem volt. Nem fogadott el semmiféle kitüntetést vagy függővé tevő megbízást, csakis olyan tiszteletbeli hivatalokat, amelyekkel fizetés nem járt. Mint tanító a legelső egyike volt, kartársaival szemben is kérlelhetetlen, mikor a kötelességteljesítés forgott szóban, de jó kartárs, mikor segíteni kellett. Neki nem volt szüksége arra, hogy azt mondják, mit kell tenni, ő mindig többet tett, mint ami kötelességként rá volt szabva.

Ragaszkodott ahhoz, hogy csak kis gyerekeket tanít s legutolsó éveiben mindig az első osztályt szerette tanítani. A régi városház helyén volt az ő tanterme, amelyett egy lakásból alakították át s itt százhusz gyereket tanított. Egyizben Sipos Orbán volt tanfelügyelő, Sipos Árpád dr iskolaszéki elnök és Réz Mihály igazgató tettek nála látogatást s javasolták, hogy a tulzusuft termet ketté kell választani s két osztályban tanítani a gyerekeket. Jánosházy nem akarta ezt, idegenül kémlelte a bizottság tagjait, vajjon nem e őt tartják gyengének és alkalmatlannak a 120 gyermek tanítására. Ez neki játék volt, mert nagy tömegeket szeretett tanítani. A mai nemzedék meg sem érti ezt a fáradságtalan, csakis hivatásának élő nagy magyar tanítót.

Menye és három unokája maradt, egy tanítóképzőintézeti növendék, egy kis diák s egy katonai alreáliskolai növendék. Szép öregséget ért el, keze alól kerültek ki az új Nagyvárad jelesei, akiket a kötelességtudás és vallásosság különböztet meg a többiekől.

* Patronazs tznfolyam. Ma délután 5 órakor lesz pártfogó tanfolyam folytatóságos előadása szokott helyen. Előadók: dr Ferenc jogtanár és Szilágyi Dózsa prem. tanár.

Az osztrák-magyar monarchia különbéke ajánlata.

Válaszunk Wilson elnökhöz.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből táviratozzák: gróf Andrássy Gyula külügyminiszter tegnap a svéd királyi kormány utján következő jegyzéket küldte az Egyesült-Államok elnökének:

Válaszul Wilson elnök urnak az osztrák-magyar kormányhoz 18-án intézett jegyzékére és az Elnök ur azon elhatározásának megfelelően, hogy Ausztria-Magyarországgal külön tárgyal a fegyverszünet és a béke kérdéséről, az osztrák-magyar kormány tisztelettel kijelenti, hogy épp úgy mint az elnök ur korábbi megnyilatkozásához azon felfogásához is hozzájárul, mely legutóbbi jegyzékében Ausztria Magyarország, népeinek különösen a cseh-tótoknak és a jugoszlávoknak jogairól foglaltatik. Mivel eszerint Ausztria Magyarország mind azon feltételeket elfogadta, melyektől az Elnök ur a fegyverszünetről és békéről szóló tárgyalásokba bocsátkozást függővé tette, az osztrák magyar kormány nézete szerint ezen tárgyalások megkezdésének már semmi sem áll útjában.

Az osztrák magyar kormány tehát késznek nyilatkozott arra, hogy más tárgyalások eredményének bevárása nélkül tárgyalásokba bocsátkozzék az Ausztria Magyarország és az ellenséges államok közötti békéről és Ausztria Magyarország frontjainak nyomban való fegyverszünetéről és kéri Wilson Elnök urat, hogy az erre vonatkozó előkészületeket rendelje el.

A német kormány válasza Wilsonhoz.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből: A Wolff-ügynökség közlése szerint Németország a következő válaszjegyzéket juttatta el Wilsonhoz:

A német kormány tudomásul vette Wilsonnak, az Egyesült-Államok Elnökének válaszát. Az Elnök ismeri azokat a mélyreható változásokat, amelyek a német alkotmányos életben végbementek és végbemennek. A béketárgyalásokat a népkormány folytatja, amelynek az alkotmányszerűleg döntő hatalmi jog tényleg kezében van s a katonai hatalom is ennek s kormánynak van alárendelve. A német kormány ezek után várja a fegyverszünetre vonatkozó javaslatokat, mely fegyverszünet bevezetése lesz az igazság békéjének, melyet az Elnök nyilatkozatában körvonalozott.

Dr SOLF, a külügyi hivatal államtitkára.

Nagy különbéke akciónk.

Külön távirat Lansinghoz és az ellenséges kormányokhoz.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Gróf Andrássy Gyula külügyminiszter a következő táviratot intézte Lansing Róberthez, az Egyesült-Államok külügyi államtitkárához:

A külügyminisztérium vezetésének átvétele után az osztrák magyar monarchia oly választ küldött az október 18-iki jegyzékre, amelyről megállapítható, hogy minden pontban elfogadja azokat az alapelveket, amelyeket az Egyesült-Államok elnöke küldött nyilatkozataiban megszövegezett.

Teljes összhangban Wilson ur törekvéseivel, amelyek a jövődó háboru lehetlennételére és a népek családjának megalapozására irányulnak, tizenhét népünk saját sorsukat teljesen korlátlanul irányíthatják és intézhetik. Mióta Károly

király és császár trónra lépett, mindig az volt a törekvés, hogy véget vessen a háborúnak. Ma inkább, mint bármikor a monarchia uralkodója és népe átérzi, hogy jövődó sorsukat csak a béke világában a háboru rázkódtatásaitól, keserűségeitől mentesen biztosíthatják.

Ezek után önhöz, államtitkár ur, az a kérésem: az elnök urnál hasson oda, hogy a monarchia érdekében, valamint a Magyarországon és Ausztriában élő népek érdekében létesüljön az osztrák-magyar frontokon azonnali fegyverszünet és megkezdődjenek a béketárgyalások.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák-magyar kormány a Lansing államtitkárhoz intézett jegyzékkel egyidejűleg táviratban azt a kérését közölte a francia, angol, japán és olasz kormányokkal, hogy az abban foglalt javaslathoz maguk is járuljanak hozzá és azt Wilson elnöknel támogassák.

A Brentától keletre nagy csata folyik.

Budapest, okt. 28. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Hétközség fensikjén az ellenség harci tevékenysége tegnap is csak egyes előretörésekre szorítkozott. Visszavertük. A Brentától keletre 60 kilométernyi szélességben nagy csata folyik. Brenta és a Piave között ismét meg hiúsultak az ellenség összes rohamai. A Fontana szakasztól délre az olaszok által megszállott Sternkuppét ellentámadással visszahódítottuk. Foglyokat szállítottunk be. — Valdobiardene mellett egy gyenge osztagnak sikerült a folyón átkelni, nagy részét visszaszorítottuk. Digolinó és Vidor mellett elhárító tüzzel akadályoztuk meg az átkelést. Vidoron alól az ellenségnek sikerült kierőszakolni az átkelést. Este Moriagó és Fermaglia falvak mellett az ellenség áttörési kísérletét megghisítottuk. Appadopolli szigetről Teze és San-Colo di Piaveig nyomultak előre. Két három betörési rést vitéz csapataink eltorlaszoltak.

Balkáni harctér.

Alessió mellett az albán partvidéken utóvédharcok. A Közép Drina mellett csapataink erős bandákkal ütköztek össze.

A vezérkar főnöke.

A német hivatalos jelentés.

Berlin, október 28. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás lelelti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Nem volt harci cselekmény.

A német trónörökös hadcsoportja. — Thorignynél megghisítottuk az ellenségnek az Oisen való áttörési kísérletét. Oise és Ferre között az utolsó előtti éjjel Thorigny és Ferrei állásainkba vonultunk vissza.

Galwitz tábornok hadcsoportja. A Maas keleti magaslatain és a Consenvoyre erdőben visszavertük az amerikaiak támadását.

Dühöng a járvány.

Négy hét alatt 153 halott tüdőlobban.

Nemcsak a laikus közönség, de az orvosok is abban reménykedtek, hogy pár hét alatt véget ér Nagyváradon a spanyol nátha járvány. Sajnos azonban ez a reményesség nem teljesedett be, sőt olyan erős fellobbanást mutat, hogy a legkomolyabb aggodalomra szolgáltat okot. Az influenza igen sok esetben tüdőlobbal komplikálódik s majdnem minden esetben halállal végződik. Amíg normális viszonyok között alig pár ember hal el Nagyváradon egy hónap alatt tüdőlobban, addig most október négy hetében 153 ember halt el influenza és tüdőlobban. Ez olyan ijesztően nagy szám, hogy ideje volna a járvánnyal szemben a legradikálisabb óvintézkedéseket megtenni.

Nagyvárad város járványbizottsága tegnap ismét ülést tartott, de a bizottság még mindig halogtatja a gyökeres intézkedést, melytől félve nyilván minden olyan dologhoz, amely esetleg valakinek magánérdekeit sértené. Ez nem jól van így, mikor a város közönségének eminens érdekeiről van szó.

A járványbizottság ülésén Rimler Károly polgármester, elnöke mellett jelen voltak: dr. Mayer László, dr. Popovits Miklós, Kőszeghy József, Stárk Gyula, dr. Ertler Mór, dr. Barna Armin, Csanda Endre, Kovács Kálmán és dr. Soós István jegyző.

Rimler Károly elnök felemlíti, hogy egyes lapok kifogásolják a hatóság intézkedéseit, azt állították, hogy a mentőkocsikat nem fertőtlenítik, egy családnál a betegek a halottal együtt kell, hogy fektessenek, mert nincs módjuk a halottakat eltemetni stb. A város minden esetben, ha valakinek nincs tehetsége a halottját eltemetni s jelentkezik, a város azonnal gondoskodik a temetésről. Ez évben már ezeket adták ki ilyen temetésekre a város. Kéri a hírlapírókat, hogy ha valami dologban információra van szükségük, forduljanak hozzá s készséggel szolgál felvilágosítással. Kéri továbbá, hogy a mostani nehéz viszonyok között kerüljék a riasztó hírek közlését.

Dr. Mayer László megcáfolja azt, mintha a mentő kocsikat nem fertőtlenítenék. Ő szolgáltatja ki állandóan a fertőtlenítő anyagot, a melyekkel a dezinficiálást végzik.

Este elzárják a temetőket.

Rimler Károly elnök, hivatkozva a járvány miatti gyülekezés eltiltására, halottak estéjén a temetőben való gyülekezés eltiltását kéri. Nappal nyitva legyenek a temetők, hogy a sírokat feldiszhessék s meglátogathassák, de mivel a világitás úgy is el van tiltva, délután 4 órakor zárják be a temetők kapuit. A hősök sírját is teljes csendben megkoszorúzzák, de semmi gyülekezés nem lesz.

Az elnök javaslatát elfogadták s így délután 4 órakor bezárják a temetőket s a sírok világitása elmarad.

A szinigazgató kérelme.

Rimler Károly elnök előterjesztette a szinigazgató azon kérelmét, hogy a karzati álló helyekre az 50 re leszállított jegyek helyet 150 drb. jegyet, a földszinti állóhelyre

pedig 100 drb. jegyet adhasson ki az előadásokra.

Kőszeghy József a karzati állóhelyre 150 jegy kiadását nem tartja veszedelmesnek, a földszinten azonban fentartaná az 50 jegy kiadását, mert ott tulajdonképpen nem diákok, hanem oroszfogyók és katonák töltik meg a helyet. A földszinti állóhelynél az a legnagyobb baj, hogy az állóhelyek közönsége a felvonások között kitódulnak a folyosóra, ahol nagy tolongás keletkezik. Indítványozza, hogy a földszinti állóhelyre csak diákoknak adjanak ki jegyeket, mint az régen is volt.

A bizottság elhatározta, hogy a karzati állóhelyre 150 drb., a földszinti állóhelyre pedig 80 drb. jegy adható ki s hogy a földszinti állóhelyre csak diákok, mehetnek.

Gyászos statisztika.

Ezután dr. Mayer László főorvos terjesztette elő jelentését a spanyol nátha járványáról. A járvány az utóbbi három nap alatt nem hogy csökkent volna, de erősen fellobbant és emelkedett. Dacára a felszólításnak az orvosok közül még mindig 18 orvos jelentette be a járványos betegüléseket. Október 26, 27 és 28 án 203 új betegülést jelentettek be, de ennél jóval több megbetegülés történt influenzában. A halálozás pedig megdöbbentő. Amíg júliusban normális viszonyok mellett 9 ember halt el a városban tüdőlobban, addig a járvány fellépése óta: augusztusban 18, szeptemberben 35, október hó első hetében 34, október második hetében 47, harmadik hetében 39 és negyedik hetében 42 tüdőlobból keletkezett halálozás történt, tehát október négy hetében 153 ember halt el tüdőlob következtében. A statisztikából azt lehet megállapítani, hogy Olasziban mintha már szűnőben lenne a veszedelem, mert a tüdőlob halálozások tuynyomó száma Ujvároson és Váralja Vencén fordult elő.

A főorvos kiterjeszkedett arra is, hogy ő a kámforbefecskendezést tartja a legjobb gyógyszernek. A befecskendezett kámfor a tüdőn át ürül ki s ezáltal segíti elő a gyógyulást. Az ő praksisában 126 influenzás beteg közül 23 volt tüdőlobban s ezek közül, kámforos gyógyítása mellett, csupán egy halt el, ezt is 3 napig más orvos kezelte, kámforos befecskendezés nélkül. Erről az eredményről a belügyi kormányhoz dr. Frank orsz. közegészségügyi felügyelőnek táviratban tett jelentést.

A jelentést tudomásul vették.

Rimler Károly elnök bemutatta a hadügyminiszter táviratát, mely szerint szükség esetén a polgári betegek gyógyítására a katoniorvosok igénybevehetők.

Csanda Endre biz. tag a bizottság tudomására hozta, hogy, dacára a zárlatnak, Szacsvey utca 39. szám alatt egy iskolában tanítanak. Megteszik a szükséges intézkedéseket.

Dr. Mayer László v. főorvos felemlíti,

hogy a közönségnek, különösen a szegényeknél, nincs szappan és nincs petroleum, amire éjjel a betegek kezelésénél nagy szükség volna.

Rimler Károly polgármester megígérte, hogy gondoskodik azonnal, miszerint orvosi bizonyítvány felmutatására szappant és petroleumot szolgáltatson ki haladéktalanul a köznevelési ügyosztály.

Pár nap múlva a járványbizottság újabb ülést tart, amelyen a járvány további állásához képest intézkednek.

A Nagyvárad Hítelbank érdekközössége a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bankkal.

A Nagyvárad Hítelbank r. t. vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen jelen voltak:

Sulyok István, Lukács Ödön polgármester h., Brüder Jenő, Deutsch Ignác, Flegmann Armin, Schönberger Armin, Weschler József, dr. Percel Adolf, dr. Munk Béla, Grosz Ignác, Balog Vilmos, Boros Jenő, Schwartz Vilmos, Grosz Géza, Wallerstein Dániel, dr. Várad Ödön, Darvassy Lajos, Spitzer Béla, Leitner Márton, dr. Stern Ödön, dr. Waldmann Márk, Breider Armin, Weisz Zsigmond, Hegedüs Nándor, Schwartz József, Debreczy Imre, Spitzer Ede, Moskovits Miksa, Sinka László, Diószegi János, dr. Weimann Jenő, Butyka Lajos állomásfőnök, Szanditz Mór, Nussbaum Gyula, Gonda Vilmos, Schwartz Béla, Eleméry Ferenc, Gitye József, Fehér Dezső.

Balogh Vilmos vezérigazgató az igazgatóság következő jelentését terjesztette be:

Kétségtelen, hogy gazdasági életünket az 5 ik éve tartó világháború teljesen megváltoztatta és átalakította; és hogy összes gazdasági tényezőinkre új feladatok hárulnak. A fizetési eszköz soha nem képzelt mértékben megszorodott és új elhelyezésre vár.

A csaknem teljesen megszűnt szabad kereskedelem és áruforgalom a háború után feltétlenül újra érvényesülni kíván. A számtalan ipari és gyári vállalat, mely termelését megszüntette, vagy a háborús viszonyoknak megfelelően átalakította, békében fokozottabb mértékben fog törekedni a nagymérvű polgári szükségletek kielégítésére.

A háború után tehát a gazdasági életnek egy új, rohanva előre törő korszaka fog következni.

Hogy a vidéki pénzüzetek a gazdasági élet ezen fejlődésében reájuk háruló feladatoknak megfelelhessenek — mindinkább belátják — hogy szükséges, hogy a budapesti intézetekkel az eddigi egyes ügyeltetésekben alapuló laza összeköttetés helyett, közvetlen szerves kapcsolatot létesítsenek. A fővárosi nagy pénzüzeteknél viszont tért nyert azon felfogás, hogy Budapest mint gazdasági életünknek egyetlen nagy központját a vidékkel, fióktelepülések, vagy egyes intézetekkel érdekközösségbe lépés útján szerves kapcsolatba kell hozni, hogy a kereskedelemnek és iparnak újabb nagy központjai létesülhessenek.

Az erők egyesítésére irányuló ezen törekvések nagy jelentőségét mi már régebben felismertük. Kellő időben mérlegelés tárgyává tettük tehát, hogy intézetünket a tőke ezen koncentrációjába bekapcsolva, nemcsak Biharvármegye és Nagyvárad gazdasági életét eddig elfoglalt tisztessé helyét, a jövőben is biztosítjuk, de a remélhető fellendülésben számottevő tényezővé fejlődésünk. És ez irányú tájékozódásunk során örömmel győződünk meg, hogy azokat a célkitűzéseket, melyeket intézetünk a jövőben megvalósítani óhajt, a legsikeresebben akkor érhetjük el, ha az or-

szág legnagyobb, legrégebb és legelsőbb rangú intézeteinek egyikével, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bankkal szoros és szerves kapcsolatba lépünk.

Miután azt tapasztaltuk, hogy ezen törekvésünk nevezett intézetnél viszonzásra talált, ismételt beható tárgyalások után oly megállapodást sikerült vele létesítenünk, mely intézetünk fejlődése iránt a legnagyobb reményekre jogosító széles perspektívát nyújt.

Ezen megállapodásaink létesítésénél figyelembe vettük, hogy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank több nagyváradai és biharmegyei ipari vállalatban már érdekeltiséget vállalt; tehát mindent el fogunk követni, hogy úgy a folyó ügyekben, mint egyéb transzaktió kapcsán az érdekeit előmozdítsuk, viszont nevezett intézet minket a legnagyobb mértékben támogatni fog.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank kellő számú részvényeinknek megszerzése után közvetlen anyagi érdekeltiséget vállal intézetünkkel; egyszersmind nagyobb ügyletek kötéséhez és üzletkörünk fejlesztéséhez a szükséges tőkét rendelkezésünkre bocsátja; a felmerülő üzleti transzaktiókat esetleg közösen valósítjuk meg. Viszont a nálunk vállalt közvetlen anyagi érdekeltiség folytán a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank küldötteit az igazgatóságunkba és felügyelő bizottságunkba beválasztjuk, akik széles látókörükkel, nagy üzleti tapasztalataikkal és kiváló szaktudásukkal intézetünk vezetésében és az ügyek intézésében minket támogatnak és azokra ekként közvetlen befolyást gyakorolnak.

Midőn a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bankkal létesített ezen szoros üzleti kapcsolataink és szerves együttműködésnek ekként történt biztosítását ezennel örömmel bejelentjük, egyúttal tisztelettel kérjük a tekintetes közgyűlést, hogy ezen bejelentésünket tudomásul venni sziveskedjék.

Az igazgatóság új tagjai lettek:

Dr. Hány Géza Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatója, Kádár Gusztáv Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatója, dr. Stern Ödön, Stern Dezső fatermelő cég tulajdonosa, Szücs Aladár Élesd, a gróf Bethlen uradalmak igazgatója.

Felügyelő bizottság:

Biró Arthur a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank cégvezetője, Rubin Emil a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank fő-tisztviselője.

Nagy Endre konferánsz-estélye.

Nagy Endre számára a konferánszié szerepe tulajdonképpen mindig állandó volt: valójában sokkal többet akart és ért el, mint pillanatnyi életet adni egy ötletnek és közönségét megnevetetni vagy elkápráztatni. Komoly és keserű magyar problémákat rejtett el a móka mélyére, a jelen történelmének margójára jegyző iródeák volt, máskor Martialis, aki epigrammában mindennek meglátja a fonákját. A politika, a művészi és irodalmi élet minden jelensége megcsillant egy-egy káprázatos ötletében és nem mindenkor a tomboló hatásra számító csattanóval. Nagy Endre végeredményben az ideális újság, amely a legszuggesztivebb eszközökkel közvetíti el közölnivalóit a közönséghez.

Éppen ezért nem frivolitás, hogy e rendkívül komoly órákban hallani akarjuk Nagy Endre hangját. Hallani kívánjuk az ő éles és rakétázó szellemének reflexióit az események kapcsán és bizonyossá vesszük, hogy szempontjai mindvégig előkelők és revelálóak lesznek.

Óriási érdeklődés előzi meg a csütör-

tői konferánsz estét, bizonyítékként annak a nagybecsülésnek, amelynek gyökerei még Nagy Endre váradai újságíróskodásáig nyulnak vissza és amit országos hírnevű, rajátosan egyéni művészete terebélyesített ki. Ma éjjel érkezik meg Nagyváradra, ahova barátai szeretettel várják vissza.

Jegyeket a Központi Újságíródában válthatni, amelyek korlátozott számban még rendelkezésre állanak a közönségnek.

Öt napi elzárás, 2000 korona pénzbüntetés a kenyéruzsorásnak.

Tegnap kora reggel Pataky Eszter, Sályi Sándorné, Hány Istvánné, Váry Józsefné és Perpék Józsefné felkerekedtek s elmentek Róth Sámuelnéhez, a Szacsavay utcába ott ugyanis sütődéje van Róthnének, s onnan 200 darab veknit vettek, megvárták, míg külsült a vekni s amugy melegében kivitték a vasuti állomáshoz, a hogyidokor szállójának aljába, az árok s élére s ott áruba bocsátották a rengeteg veknit átutazó katonáknak. Ők vették 20—50 darabonként, egy egy veknit 4 koronáért, s eladták a hetvenötdeks kenyéret öt koronáért.

A katonai rendőrség őket megfogta s átadta a kiháptsi ügyosztálynak, ahol Ehrlich Imre rendőrbíró tárgyalta ezt az árdra gitási ügyet. Jegyzőkönyvvezető volt Nagy Lajos fogalmazó.

Az asszonyok mindent beismertek, Róth Sámuelné tagadott s azt mondta, hogy neki liszte hoztak az asszonyok, s mikor annyi gyűlt össze, hogy érdemes volt külsütni, vekniket készítettett belőle. Az asszonyok azonban szemébe mondták, hogy ez nem igaz, ők kézen vették a veknit s neki fizették ki, tehát nem cserebere üzlet volt.

A rendőrbíró az öt asszonyt 50—50 koronára ítélte s ebben megnyugodtak. Róth Sámuelné pedig, aki 75 deks veknit 4 koronáért adott el nekik, öt napi elzárásra és kétezer korona pénzbüntetéssel sújtotta.

Róthné fellebezett.

* Iskolaszéki ülés. Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait f. évi október hó 31 én — csütörtök — délután 4 órakor a városház bizottsági termében tartandó rendszeres havi gyűlésre tisztelettel meghívom. — Nagyvárad, 1918 október 27. Dr. Thury László iskolaszéki elnök.

* A jogászok ifjusági egyesületei megalakultak. Szombat este a jogász ifjuság érdeklődésének nagyszabású megnyilvánulása mellett alakult meg a nagyváradai kir. kath. jogakadémia két ifjusági egyesülete. — Az Olvasókör elnökévé Solisész Kálmánt, a Segélyező egyesület elnökévé pedig Niederman Zoltánt választották meg az egyesület tagjai. — A megejtett választások során az egyesületek tisztikara a következőkben alakult meg: az Olvasókörben alelnök Niederman Zoltán, főjegyző Fráter József, aljegyző Szitarill Ferenc; háznagy és könyvtáros Jármay György, pénztáros György Emil, ellenőr Balogh János; a Segélyező egyesületben alelnök Rack Kálmán, főjegyző Moldványi László, aljegyző Jakab Lajos, könyvtáros Pap István, pénztáros György Emil, ellenőr Gál Gábor.

HIREK

A nagyváradai lapok új előfizetési ára.

Alulírott nagyváradai lapok elhatározták, hogy az előfizetési árakat ez évi november 1 től kezdve a következőkben állapítják meg:

Vidéken:

egész évre . . . 84 K
fél évre . . . 42 K
negyed évre . . . 21 K
egy óra . . . 7 K

Helyben:

egész évre . . . 72 K
fél évre . . . 36 K
negyed évre . . . 18 K
egy óra . . . 6 K

Egyes szám ára 30 fillér.

Az új előfizetési ár még mindig csak háromszorosa a békebeli árának (s van-e még cikk, amely csak ennyit drágult volna a háboruban) és még mindig jóval olcsóbb, mint a fővárosi lapoké.

Bizton hiszünk, hogy a közönség méltányolja azokat a rendkívül nyomasztó okokat, a melyek a lapokat az emelésre szorították és tovább is kitart a maga újságja mellett.

Tiszántúl
Nagyvárad
Nagyváradai Napló
Szabadság
kiadónivalóival

Azok, a kik a Tiszántúlt mint népszövegségi tagok kedvezményes áron kapták, ezentul is kedvezményes áron 1 havi 3 koronáért fogják megkapni.

* Károlyi Imre gróf. Biharban. Károlyi Imre gróf, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. elnöke Bályokon időzik.

* A Katholikus Kör mai vetítő estélye. Idestova félszázada, hogy a német francia háboru rémséges zivatarából ujjászülve támadt fel az új német birodalom, Bismarck, Moltke, Roon és mások lángalmájának alkotása. Az egységes Németország történelmi kialakulását fogja bemutatni pompás képekkel a Kath. Kör mai estélyén Szopek Loránd dr. premontrei főgimnáziumi tanár. E válságos napokban, melyekben a félszázados német császárság jövő sorsa forog kockán, nagyon időszerű téma ez, melyre már most felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* Mikor váltják be a dohányt? A dohányjövédéki központi igazgatóság értesítette a vármegye alispánját, hogy az idén a kincstár részére engedély mellett termelt dohány beváltására kiküldött bizottságok decemberben és januárban váltják be a dohányt. A környéken a következő helyeken: Békéscsabán és Debrecenben december 9-től január 16-ig, Nagylétán január 2-től január 16-ig, Érmihályfalván január 2-től február 5-éig.

József főherceg tárgyalásai.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) József főherceg elsőnek Wekerle Sándor lemondott miniszterelnököt fogadta, utána gróf Tisza István jelent meg nála. Ezután gróf Károlyi Mihályt fogadta a főherceg, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Majd gróf Károlyi Mihály, gróf Batthyány Tivadar és Lovász Márton együttes kihallgatása következett, ez az együttes audencia ötnegyed órahosszáig tartott. A függetlenségi párti vezérek után gróf

Apponyi Albertet, majd Vázsonyi Vilmost fogadta a főherceg. Kihallgatáson voltak még Szerényi, gróf Hadik és Szmrecsányi György.

Szerényi kihallgatása után ezeket mondta egy újságírónak:

— Kihallgatásom tisztán informatív jellegű volt. Öfensége a kibontakozásra vonatkozólag kérdezte meg nézeteimet és itt tartózkodásának célja az, hogy betekintést nyerjen a helyzetbe és hogy a megoldáshoz vezető utat kieszakozolja.

Horvátország ma mondja ki a délszláv államhoz való csatlakozását.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) Zágrábból jelentik: A horvát országgyűlés kedden délelőtt 10 órakor tartandó ülése történelmi nevezetességű lesz. Ekkor mondják ki, hogy a képviselőház csatlakozik a délszláv nemzeti tanácshoz és érvénytelennek jelenti ki az 1868. évi horvát kiegyezést. A szabor ugyanekkor visz-

szahivja a magyar országgyűlésre küldött 40 képviselőjét és megkezdi azokat az intézkedéseket, amelyek a délszláv államiség kiépítéséhez szükségesek. Így többek között a Máv. horvátországi vonalait, a magyar királyi postát, a vámterületi berendezéseket stb. délszláv nemzeti tulajdonnak jelenti ki.

Az osztrák-németek a különbéke kérés miatt a német birodalomhoz csatlakoznak.

Budapest, október 28. (Saját tudósítónktól.) A német képviselők körében, illetőleg az osztrák-német nemzeti tanács tagjai kebelében, mérhetetlen izgalmat és óriási felháborodást keltett a Wilsonhoz küldött válaszjegyzék. Azt hangoztatják, hogy gróf Andrásynak semmi joga sincs a nevükben beszélni. Dr Szilveszter a képviselőház volt elnöke a jegyzéket gonoszságnak tartja, a melyet gróf Andrassy Gyula az osztrák-németek ellen követett el. Ugy vélekednek, hogy a jegyzék kísérlet a dinasztia megmentésére és most az osztrák-németek el vannak tökévelve, hogy a nemzeti tanácsban határozatilag nyíltan kifogják mondani a német birodalomhoz való csatlakozásukat.

* A nagyprépost a cipőakcióra s a gyermekkorháznak. Bundala Mihály dr. nagyprépost tegnap 1000 koronát küldött a polgármester útján a főispáni gyermekcipőakcióra s 200 koronát a gyermekkorház folyó költségeinek fedezésére.

* Ármegállapítások A hivatalos lap vasárnapi száma végre valahára a ruházati cikkek árai terén is mutat valamelyes mozgolódást.

Igy a férfi puha gyapjukalapot 45 koronára maximálta, puha nyulszőr kalapot 65—55 koronára, kemény nyulszőr kalapot 65—55 koronára, velour kalapot 90—75 koronára. A kötött vagy szövött keztyűk árai 15 és 27 korona közt váltakoznak. A férfizokni 12—36 korona párja. A férfi vagy női harisnya 18—65 korona párja, amint az anyag a vigognian kiindulva a selyemig ér. Folytatólagosan így közli a lap az összes esztendőbe vágó holmik irányárát, de bizony ezek még mindig igen borsos árak. Ép így megállapítja a minisztérium a különböző lőszerszámok irányárát is.

* A közutak rossz állapotban vannak. A kereskedelmi miniszter értesítette a vármegyét, hogy a háboru alatt a közutak nagyon rossz állapotba jutottak, de azok helyreállítására nincs pénz. Mégis a leg-szükségesebb utakat helyre kell állítani a közlekedés érdekében s erre nézve felhívta a vármegyét, hogy a helyreállításra terveket készítsen s azt mutassa be.

* Uj tudorok. Nagy Sándor posta-táv irda főtisztet, aki szakcikkei és szakkönyvei révén széles körben elismerést szerzett kiváló szaktudásával, szombaton, október 26 án államtudományi doktorrá avatták a kolozsvári egyetemen. — Ugyancsak ez alkalommal avatták a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává a nagyváradi jogakadémia volt növendékét, Körner József vaskóhi postamestert.

* 25 és 200 koronás bankjegyek kibocsátása. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank a két pénzügyminisztérium beleegyezésével elhatározta, hogy az egyre nagyobbodó bankjegyhányra való tekintettel 25 és 200 koronás új bankjegyeket bocsát forgalomba. Az új bankjegyek első példányai 4—5 nap mulva már forgalomba is kerülnek.

* Hogy vásároljon cipőt? A közönség köréből felhangzott többrendbeli panasz folytán értesitem a közönséget, hogy köteleztük ismételten a nagyváradi cipőkereskedőket, hogy áruik jegyzékét jól látható helyen, üzletükben kifüggeszék. Amennyiben tehát előfordulna, hogy valamely cipőkereskedő a cipőosztály által kiadott cipőutalványoknak nem volna hajlandó érvényt szerezni, a közönség haladéktalanul forduljon

panasszal a cipőosztályhoz, amely az illető kereskedő ellen a legszigorubb rendszabályokkal fog élni. Nagyvárad, 1918. október 20. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

* Eljegyzés. Hornyánszky Pál cs. és kir. tart. huszárfőhadnagy, földbirtokos, eljegyezte Komzsik Erzsébetet folyó hó 16 án Budapesten.

* Gazdy Aranka gyásza. A szintársulat rokonszenves és népszerű tagját Gazdy Arankát súlyos csapás érte. Egyetlen fia, a göndörhajú, csodaszép Frédy, spanyolkórba esett s pár nap alatt végzett a betegség ezzel az eleven, eszes, finom gyerekekkel. A mélyen sujtott művésznő fia temetésére utazott, szerepét a Névtelen Asszonyban Hevesi Mariska vette át.

* Elveszett. Október 27-én a Kath. Körben tartott mozielőadáson elveszett egy fekete kék csikos retikül. A becsületes megtaláló szolgáltatassa be a Tiszántúl kiadóhivatalába.

* Özv. Tóth Mihályné halála. Ez év elején hunyt el szívszélhűdésben hirtelen Tóth Mihály szalárdi milliomos földbirtokos, midőn vadászatról hazaérkezett. Óriási vagyont ifju neje és testvérei örökölték. Még alig hervadtak el a virágok a sirja felett, most fiatal, alig 30 éves felesége: született Bartsch Juliska követte a halálba. A viruló szép fiatal asszony pár nappal előbb spanyolnáthában megbetegedett, amelyből tüdőlob fejlődött s dacára az orvos és a családtagok ápolásának, a veszedelmes járvány kioltotta életét. Vasárnap este 11 órakor meghalt. Holttetemeit ma, kedden, október hó 29-én délután szentelik be Szalárdon s onnét Nagyváradra szállítják s holnap szerdán a várad olasz plebánia templomban tartandó gyászmise után a váradolasi temetőben levő családi sírboltban helyezik végső nyugalomra.

* Halálozás. Ifj. Bottos Károly középiskolai tanuló élete 17. évében elhunyt. Temetése ma, október 29 én délután 2 órakor lesz a Hármastutca 3. sz. háztól.

Színház.

A színház műsora:

Kedd: Tul a nagy krivánon.

Szerda: Tosca.

Csütörtök: II. József császár. (Első előadás.)

Péntek: II. József császár.

Szombat délután: Leányvásár.

Szombat este: II. József császár.

Vasárnap délután: Szobalány.

Vasárnap este: Hejehuja báró.

Tul a nagy krivánon nem vesztett érdekességéből, mert még mindig kíváncsi a közönség az Ancsura kalandjaira s a tót család sorsára. Ez a darab mulatságos szövegével s jellemző zenéjével ma, kedden este megy az első előadás szereposztásában. Kiss Pistát Várad Lajos játssa.

Vasárnapi műsor. A szobalány tréfás jeleneteinek a vasárnapi délután közönsége bizonyára hálás közönsége lesz. Este a Hejehuja bárón mulat az előreláthatólag zsufolt ház.

II. József császár. Virtuóz nyelvezettel, frenetikus cselekménnyel viszi a színpadra Szomor Dezső a kalapos király alakját, attól a perctől kezdve, hogy mindenkit magára haragit. A vég kezdetével indul meg a darab, megbántott népek elfordulása teszi ne-

hézze és sűrűvé a levegőt, amelyben a császár szerelme *Lichtenstein* Eleonora iránt világít. A hercegnő vallásos kenetteljességgel és nagy szólamokkal háritja el a császári kivánságokat. Minden felfordul s a császár nagy elhagyatottságában belátja, hogy milyen meddő volt az a munka, amelyet ő végzett s milyen megértetlen ő maga. Hal doklásában éri a legnagyobb vigasz: most először mondja neki a hercegnő, hogy szereti. A hiábavaló küzdés után lehangolt megbéküléssel leheli ki lelkét a reformcsászár, akinek belső tragikumát *Tóth Elek* teszi érthetővé a csütörtöki premieren. *Hevesi Mariska*, *Várady Lajos*, *Bihari Ákos* s a drámai személyzet többi kiváló tagjai teszik az előadást érdekessé.

IRODALOM

Az *Uj Idők* legutóbbi számában *Herzeg Ferenc* folytatja *Démonok a palackban* című elbeszélését. Elbeszéléseket irtak még: *Szini Gyula*, *Peterdy Sándor*, *B. Pardo Bazán*, verseket *Szatmári Pál*, *Meszlényi Kálmán* és *Gács Demeter*. Előfizetési ára negyedévre 10 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, *Andrássy ut 16.*

Az *Élet* szépirodalmi képes heti folyóirat október 20-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „*Præcessit cum signo Fidei* . . .” *Dr. Vass József* — *Andor József* emlékezete. *Anka János* — *Andor József* halálára. (Költemény.) *Váradi Antal*. — *Meditáció*. *Margitay Ernő*. — *Andor József*. *Boros Ferenc*. — *Elment a nyár*. (Falusi játék.) *Komáromi János*. — *Kázmér*. (Elbeszélés.) *Boros Ferenc*. — *A gárda virága*. (Regény.) *Lampérth Géza*. — *Emlékezés Cypriánra*. *Tarczai György*. — *A gyászbeszéd*: *Mihályfi Ákos* dr. prépost, egyetemi tanár gyászbeszéde a koporsó felett; *Anka János* gyászbeszéde a sirnál. — *A részvét*. — *Andor József* emlékére! — *A temetésről* közölt rajzok és fényképek kivül még egy pár harctéri kép illusztrálja az árván maradt „*Élet*” legújabb számát. Előfizetési ára félévre 20 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal: Budapest. I., *Fehérvári ut 16.*

MOZI.

Izgalmas hajszja egy veszedelmes kalandor után. A nagyvárfi mozgósínházban ma este páratlanul érdekes és eredeti filmet mutat be, a *Kincses Jack* című kalandor történetet, melynek a főszereplője egészen új jelenség a filmek birodalmában. *Jack* aki a legizgatóbb mese központjában viharos erővel jelenik meg, ez az originális szereplő egy nagyszerűen idomított, csodálatosan intelligens majom. A pompás *Jack* egy veszedelmes kalandor pár partnere, két világvárosi szálloda rabló bűntársa — *A majom* hallatlan ügyessége a legnagyobb bámulatba ejti a nézőt, amit ez a ritka mozgósínház csinál, az a *dressura* különös csodája, rendkívül izgalmas hajszja láza remeg végig az egész darabon, amelynek nagy sikere előre megjósolható. Maga a film is témájával ragyogó szenzáció. A remek ujdonságot az *Apolló*, az *Uránia* és a *Vigadó* mozgósínház hozza ma színre. Az előadás az *Apollóban* 9 órakor, az *Urániában* és a *Vigadóban* 7 órakor kezdődik.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

**URÁNIA
mozgó-
színház**

MA

Kincses-zsák.

Este 7 órai kezdettel.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.**

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

MEGHIVÓ!

A **Váradszöllősi Takarékszövetkezet** november hó 10-én d. e. 11 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart, melyre tisztelettel meghívja Tagjait az Igazgatóság.

Tárgy:

1. Az alapszabályok több pontjának módosítása.

2. Esetleges indítványok, ha azok a közgyűlés előtt három nappal az Igazgatósághoz lettek benyújtva.

Akik a közgyűlésen részt óhajtanak venni, 48 órával előbb Részjegyeiket és Hetibetét könyvecskéiket kötelesek a pénztárba letéti jegy ellenében letenni. A közgyűlésen csakis letéti jeggyel jelenhetnek meg.

Váradszöllősi Takarékszövetkezet.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket**

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.**

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: özsze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

MA

Kincses-zsák.

Este 9 órai kezdettel.

**VIGADÓ
mozgó-
színház**

MA

Kincses-zsák.

Este 7 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40—
Kávékészlet	40—
Feketékávé készlet színes tálcával	40—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80—
Főző lábasok tűzálló	6—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40—
Függőlámpa csigás felszerelve	60—
Falifűtő színes aranyozással	40—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300—
Ebédőkészlet színes finom minátval 100 részes, t. áskészlettel együtt	500—

Diszmiáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmiáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladónak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru nagy gyári raktára Nagyvárad, **Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.** Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRO HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Egy fegyvársárhelyi asszony nálam hagyott egy csomagot Várad Szabó Jóska részére. Vagy ő, vagy gazdája jöjjön érte Bunytay-ig Hadadi-ház, Berta kisasszonyhoz.

Téli karalábét és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

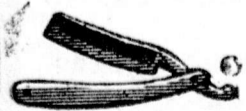
Villamos berendezést legolcsóbban vállal Hagymási. Telefon 1404 és 532.

Likör és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Poloskairtó Neksln biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Pemete és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7.50 K. Placi táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. kipróbált finomabb minőség 70 fillér. **Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény.** Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Olcsó és szép sirceresztek cementalappal, domborura préselt betűkkel kaphatók Maár Lajos lakatosnál, Teleky-utca 45.

Ujságkihordónőt keres a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

Női, leány és gyermekkabátok, blouzok kötények, keztük, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Spanyolnátha járványoknál betegsorbákban *lenyó (borovicska) szobailat* kitűnő dezinficiáló perme-tező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a ki-tűnően bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Fényképészeti szerek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tyukszemirtó három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, szőnyeg és fehérműek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép, kérekpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Párkszálloda épületében Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldőndij ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12.50, Palugyai Rizling 12.50, Palugyai Chateau 12.50, Domány Rizling 12.50, Domány Magyarádi 12.50, Domány Zöldszilvany 12.50, Hg. Windisch-Graetz 12.50. Beretvás: Ezerjó 13.50, Beretvás Zamatós 13.50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0.5 l. 25, Szamorodni 0.5 l. 12.50, Szamorodni 0.25-7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0.7 l. 13.50, Chateau Windischgraetz 0.7 l. 13.50, Chateau Palugyai 0.7 l. 13.50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0.7 l. 13.50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0.7 l. 38.00, Sherry 0.7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANOVICS IGNACZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos fűzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.